Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 13. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го СІЧНЯ (JANUARY) 1957. No. 13. VOL. LXIV.

КОНҐРЕС РАЗОМ ІЗ ГОМФРІ СТАРАЄТЬСЯ ЗМЕНШИТИ БЮДЖЕТ

АЙЗЕНГАВЕР ПІДТРИМУЄ СЕКРЕТАРЯ СКАРБУ В ЙОГО ЗМАГАННЯХ ДО ЗМЕНШЕННЯ ФЕДЕРАЛЬНИХ ВИДАТКІВ

Вашингтон. — Предложений Президентом Конґресові федеральний бюджет на 1958 фінансовий рік в сумі 71.8 більйона долярів викликав критику збоку демократичних членів Конґресу, які, заохочені секретарем скарбу Джорджом М. Гомфрі, заявляють, що будуть старатися зменшити федеральні видатки, які є найвищі в історії ЗДА під час миру. Комісія Видатків в Палаті Репрезентантів вже почала наради над проєктом бюджету, стараючись його зменшити. Але демократичний сенатор Геррі Бирд заявив, що „буде дуже важко обтяти бюджет, запропонований Президентом''. З ним погоджується і демократичний спікер Палати Сем Рейбирн. Провідник демократів в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон закликає своїх колеґ сенаторів до великої обережности при вирішуванні бюджетових проблем. Гадають, що члени Конґресу схочуть найбільше зменшити призначені Президентом видатки на допомогу закордонові — в сумі 4,300,000.000 долярів. Демократичний сенатор Ричард Б. Рассел заявив, що ця сума „мусить бути драстично зменшена''. Демократичний сенатор Аллен Дж. Еллендер хотів би зменшити її до половини. Республіканський сенатор Бріджес заявляє, що треба ухвалити запропоновану Президентом суму, бо ЗДА мають зобов'язання в відношенні до держав вільного світу. Численні демократичні члени Конґресу заявляють, що Айзенгавер залишив політику ощадности і став у ряди тих президентів, які багато видавали з державної скарбниці. Голова Комісії Видатків в Палаті Репрезентантів конґресмен Кларенс Кеннон заявив, що в найближчому тижні запросить секретаря скарбу на закрите засідання цієї комісії, Гомфрі „матиме нагоду'' виявити свої пропозиції щодо зменшення федерального бюджету. Кеннон сказав, що він вдоволений із того, що Гомфрі „бачить те, чого дехто не хоче добачувати'', і тому Комісія Видатків буде співпрацювати з секретарем скарбу. З близьких до Білого Дому кол повідомляють, що і Президент погоджується з секретарем скарбу в тому, що великі федеральні видатки можуть мати вплив на збільшення інфляційних тенденцій в народній економіці. І тому, як повідомляють із вірогідних джерел, Президент уповноважнив Гомфрі, щоб старався зменшити федеральний бюджет в такому напрямку, щоб не послаблювати оборони країни і найконечніших її потреб. З повищого виходить, що немає розходження між Айзенгавером і Гомфрі. Але в політичних колах існує переконання, що праця Гомфрі буде дуже важка, бо нелегко буде зменшити бюджет, щоб здійснити одночасно вказівки Президента. В політичних колах цікавляться тим, як це дійшло до того, що Президент запропонував бюджет,на який не погоджувався секретар скарбу. Гадають, що більшість дорадників Президента переголосували Гомфрі, і він пізніше мусів публічно боронити свого становища. Робить він це тому, що в національній економіці бачить інфляційні тенденції, які, на його думку, треба поборювати всіми засобами, щоб не допустити до збільшування цін і платень та до обезцінювання доляра, яке після короткої затримки знову почалося в минулому році, коли його вартість зменшилася на два центи.

Стассен заперечує висилання депеш за вибором Алкорна

Вашинґтон. — Окремий асистент президента Айзенгавера для справ роззброєння Гаролд Е. Стассен заявив, що не висилав депеш до членів Крайового Республіканського Комітету, агітуючи за вибором на голову цього комітету Г. Міда Алкорна. Такі депеші дістали численні члени комітету, і в них „довірочно'' закликалося, щоб вибрати Алкорна, бо „надійшов час для лібералів, щоб забезпечити майбутнє партії і країни проти Ніксонів і Новлендів. Виберім Алкорна і направду вичистім дім''. Як Стассен довідався, що хтось в його імені висилав такі депеші, негайно заперечив це. „Я не висилав жадних депеш. Я нікого не уповажнював їх висилати. Це чиста фальсифікація, і я веду слідство, щоб викрити, хто це робив''. Недавно появилась була поголоска, що президент Айзенгавер хоче найменувати на голову Крайового Республіканського Комітету, після резиґнації Ліонарда В. Голла, — члена того ж комітету Г. Міда Алкорна з Коннектикат. Алкорн мав на Республіканській Конвенції виступати проти кандидатури Ніксона на становище віце-президента. Противники Алкорна думають, що він старався б не допустити до того, щоб в 1960 році могли кандидувати Ніксон або Новленд. Містерія з цими підробленими депешами Стассена викликала сенсацію в столиці напередодні вибору голови Крайового Республіканського Комітету, який має відбутися 22-го січня.

В АМЕРИЦІ

● **До крамниці з лікерами й винами в Санта Роза, Каліфорнія,** ввійшов молодий бандит, витягнув револьвер і зажадав від 68-річної власниці крамниці Мері Капітані грошей і горівки. Вона дала йому 50 долярів, але горілку відмовилась дати, бо „він ще замолодий''. Бандит вхопив картон цигарок і втік.

● **В Бюджетовому зверненні Айзенгавера** є окрема позиція про „придбання і утримування урядової резиденції для віце-президента''. Про окремий дім для віце-президента старалися вже й давніше, але робили це приватні особи, а не уряд.

● **Уряд здоров'я** остерігає батьків і виховників, щоб ховали від дітей ліки (аспірину, насонні порошки і т. п.), бо в минулому році 340 дітей у віці до 5-ох років померли, заживши ліків у відсутності батьків.

● **Проєкт нового бюджету ЗДА** в сумі майже 72 більйонів долярів має 1,150 сторінок, важить п'ять фунтів і коштує 6.50 доляра. Платники податків не радо читатимуть цю лектуру.

● **14-го січня** помер у Бостоні Меррiл Д. Олдріч із Фолмуту, який перед смертю заповів свої очі для очного банку. Лікарі пересадять одно його око 42-річній жінці, яка є сліпою вже 10 років, а друге 21-річній матері трьох дітей.

● **Санітарна комісія** ствердила, що умовини життя в Порто Ріко здоровіші для людей, як в ЗДА. Минулого року в Порто Ріко померла 7.2 особи на тисячу, а в ЗДА — 7.4. Також в Порто Ріко зменшилася смертність дітей і зареєстровано менше число захворінь дорослих на туберкульозу і малярію.

● **Республіканські сенатори** вибрали на голову Сенатської Політичної Республіканської Комісії Стайлеса Бріджеса з Ню Гемпшір.

● **Пані Джан Дж. Гетстедт** із Лос Анджелесу цими днями сповнилося 102 роки. Вона пам'ятає Громадянську війну і бавилася з дітьми президента Абрагама Линколна. 72 роки тому вона з своїм чоловіком заснувала в Шикаґо Музичну Академію.

Ґрунтер закликає Конґрес прийняти плян Айзенгавера без змін

Вашинґтон. — Генерал Алфред П. Ґрунтер, донедавній головний командувач союзних збройних сил в Европі і тепер президент Червоного Хреста, виступаючи із своїми зізнаннями в комісії Палати Репрезентантів для закордонних справ, заявив, що ситуація на Середньому Сході під теперішню пору дуже поважна і вона може тільки погіршитися. Тому теж ген. Ґрунтер закликав Конґрес прийняти якнайскорше і без змін запропонований президентом Айзенгавером середньо-східній плян. На думку Ґрунтера, можна бути певними, що президент Айзенгавер не надужиє свого уповноваження вислати американські збройні сили на Середній Схід для протидіяння комуністичній аґресії і зробить це тільки у випадку справжньої потреби і реальної для ЗДА і вільного світу небезпеки. Ген. Ґрунтер підтримав повністю не тільки Президентову пропозицію в справі висилки війська, але теж і зв'язаний з нею плян економічної допомоги для середньо-східніх країн, бо без такої допомоги плян втратить багато на своїй ефективності.

„ЗДА мають певну військову перевагу над СССР'' — твердить Радфорд

Вашинґтон. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу адмірал Артур В. Радфорд ще 8-го січня зізнавав на закритій Комісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів, і тепер, 17-го січня його зізнання опублікували, після цензури, переведеної з огляду на безпеку країни. Радфорд заявив, що ЗДА мають „певну військову перевагу над СССР'', і ця перевага цього року може навіть ще більша, як рік тому. Адмірал Радфорд твердив, що якщо Конґрес погодиться на проґраму Президента в справі Середнього Сходу, то це „практично може знівечити шанси війни''. ЗДА мають можливість перевезти військо і воєнний матеріял в дуже короткому часі на Середній Схід, якщо б вибухла „мала війна''.

Президент має підтримувати Міда Алкорна на становище голови Комітету

Вашинґтон. — В політичних колах столиці говорять про те, що президент Айзенгавер має підтримувати на становище голови Республіканського Крайового Комітету Г. Міда Алкорна, який є членом цього комітету як представник стейту Коннектикат. Проти цього є деяка опозиція в колах республіканців, які вважають, що Мід Алкорн не визнається добре в справах крайової політики та в тому, які повинні бути відносини Крайового Комітету Республіканської партії до Конґресу. Алкорн — це правник, колишній спікер Палати Репрезентантів в стейті Коннектикат, а під час минулорічної республіканської конвенції в Сан Франсіско він був містоголовою організаційного комітету. Справа наступника Голла, який резиґнує з свого становища 1-го лютого, буде вирішена 22-го січня, коли окрема комісія має запропонувати кандидата на це становище, а Президент має його найменувати.

Мороз має тривати ще кілька днів

Ню Йорк. — Бюро погоди повідомляє, що мороз, який навістив майже всі стейти, крім Південного Заходу і Флориди, потриває ще кілька днів. При кінці тижня, це значить в суботу 19-го січня, може холод трохи зменшитьcя, але це не дуже певне, бо хвиля холодного повітря не перестає надходити з Канади. В Ню Йорку й околиці найвища температура має доходити тільки до 20 ступнів вдень, а вночі вона падає до нижче 10-ох ступнів. Внаслідок снігу утруднена їзда автами, бо вдень сніг топиться на автострадах, а вночі замерзає вода, і виникає ожеледа, яка є дуже небезпечна для авт під час швидкої їзди. Бюро погоди передбачає, що в цілому січні буде температура на сході і в середині ЗДА нижча нормальної. Найгірше те, що і для лютого не передбачається теплішої температури. Холодна зима має бути і в Середущій Европі.

Українець — богослов з Пряшівщини прибув з мадярськими втікачами до ЗДА

Кемп Кілмер. — Представництво ЗУАДК-у, що разом з іншими американськими добродійними установами опікується втікачами з Мадярщини, які прибувають до ЗДА, сповіщає що заходом ЗУАДК-у прибув з цими втікачами теж українець з Пряшівщини, кол. студент богословії у Пряшеві. В розмові з представником ЗУАДК-у ред. М. Вайдою цей втікач, який не бажає з огляду на свою родину виявляти свого прізвища, сповістив, що він ще три місяці тому (20-го жовтня ц. р.) був у Пряшеві. З вибухом революції на Мадярщині він приєднався до мадярських повстанців і потому перейшов з ними до Австрії, звідки прибув до ЗДА. Згідно з його інформаціями на Пряшівщині, де також зліквідовано Греко-Католицьку Церкву, багато людей, які хоч і ходять до православних церков, залишилися далі греко-католиками, а в деяких селах селяни не хотіли прийняти присланого їм православного священика. На Пряшівщині пам'ятають монс. о. А. Волошина, кол. президента Карпатської України, і вважають його мучеником, не зважаючи на те, що з боку комуністів іде безупинна аґітація проти о. А. Волошина, як представника „буржуазного націоналізму'' і ворога робітників. Населення знає добре про УПА, і коли розійшлися вістки про нові збройні виступи УПА, то населення шукало за повстанцями, щоб їм допомогти чи харчами чи одягом. Люди слухають радіопередач ззакордону, Західньої Европи а то й Америки, зокрема передач „карпаторуських'' греко-католиків. До останніх ставляться неґативно особливо ж з огляду на вживання ними назв „русини'' і „карпато-русини''. Студентська і селянська молодь на Пряшівщині вважає себе і називає себе тільки українцями. Словаки поборюють український національний рух. Після вибуху мадярської революції на Пряшівщині і взагалі в Чехо - Словаччині відбулися масові увязнення. Пряшівський богослов сповістив також, що між мадярськими втікачами є українці, кол. вояки мадярської і совєтської армії.

UKRAINIAN WEEKLY

„Український Тижневик'' — англомовний додаток до „Свободи'', що мав появитися разом з цим числом, з технічних причин появиться з черговим числом щоденника, себто з датою 22-го січня.

Англія не хоче бути сателітом

Лондон. — Новий англійський прем'єр Геролд Мек Міллен висловив в четвер 17 січня крізь всі стації англійської сіті радія і телевізії промову до англійського народу, в якій підкреслював конечність, щоб англійський нарід зберіг свою гордість і віру у велич своєї країни. „Британія була велика, буде велика і залишиться такою, під умовою, що ми затіснимо наші ряди і візьмемося до праці.'' Він назвав „нісенітницею'' думку, наче б Англія перестала бути великодержавою. — Водночас він підкреслив, що Англія не хоче і не може бути „сателітом'' Америки, але, мовляв, він певний, що З'єдинені Держави не хочуть для Англії тієї ролі. „Багато людей журиться станом наших взаємин з ЗДА. Життя вільного світу залежить від союзу між нами. Всі партнери привикли, що час до часу виринають між ними різниці. Я так завжди розумів. Але правдивий союз опертий на взаємній пошані... Я певний, що в наступних місяцях ми знову наблизимося із взаємним довір'ям і пошаною''. Врешті, МекМіллен ані словом не відмовився від давньої англійської політики, а — навпаки — заявив, що „історія виправдає нас''.

Йорданія звернулась за допомогою до ЗДА по $30 мільйонів

Амман. — Йорданський уряд звернувся через голову американської допомогової місії в Аммані, Геролда Нельсона, до уряду ЗДА з просьбою дати Йорданії господарську допомогу, при чому схоплено ту просьбу в формі готового проєкту нової умови. Вона анулювала б попередню умову, за якою від лютого 1951 р. Йорданія діставала господарську й технічну допобогу, що разом склалась до цього часу на квоту $34,000,000. Йорданія хоче діставати надалі щорічно „найменше по $30 мільйонів'', при чому застерігається, що цілі і спосіб використання тієї допомоги були б виключно справою Йорданії, а ЗДА мали б тільки в цих справах дорадчий голос. Йорданія знаходиться у дуже важкій господарській ситуації і сама тепер переговорює з іншими арабськими державами, щоб заступили своїми фондами поміч, яку вона діставала щорічно від Англії.

Церква у Польщі — за активністю у виборах

Варшава. — Архиєпископ Зиґмунд Хороманський проголосив заклик до вірних римо - католицької Церкви у Польщі, щоб вони взяли активну участь в виборах до варшавського сойму, які відбудуться в найближчу неділю. Здогадуються, що цей заклик проголошено у висліді довгої наради, що її мав прем'єр Циранкевіч із кардиналом Стефаном Вишинським. Польські комуністи звернулися також до римо - католицької єрархії за допомогою в небезпечній для них ситуації, яка настала у зв'язку з цими виборами. Якщо більшість виборців поскреслювала б більшість комуністичних кандидатів на єдиному списку, що його їм представляють, а залишила б тільки безпартійних, і водночас заіснувала б масова абсенція, то це так підірвало б повагу теперішнього уряду Гомулки - Циранкевіча в очах Москви і самих поляків що той уряд не втримався б. Циранкевіч і Гомулка вважають, що тоді Москва насадить „польського Кадара'' а це буде катастрофою для всього польського народу, тому люди масово повинні підтримати їх, „націонал-комуністів'' типу Гомулки. У зв'язку з цим „Трибуна Люду'' накидається на недавній заклик радіо Вільної Европи, щоб польські виборці використали кожну нагоду, яку їм дає навіть ця комедія виборів, для заманіфестування своїх проти - комуністичних настроїв. Партійний провід скреслив Осубку-Моравського, що колись був прем'єром сателітного уряду в Польщі з виборчої листи. Він очолював її в Люблині.

Австрія допустила мадярську репатріяційну місію

Відень. — Після первісної відмови, австрійський уряд погодився на допущення 3-членної комуно - мадярської репатріяційної місії, яка об'їздитиме табори мадярських втікачів і переманюватиме обіцянками втікачів до повороту „на родину''. Причиною тієї зміни становища австрійського уряду є його розчарування до практичних можливостей переселення далі в західні країни маси мадярських втікачів з Австрії. Коли в листопаді і грудні переселено в інші країни 87,525 мадярських втікачів, то до половини січня ц. р. виїхало їх тільки 9,759. Зокрема сповільнено темпо переселювання до ЗДА Відкликано зовсім від'їзд : Бременгафену американського транспортового корабля який 5 лютого мав зарбать 2,000 еміґрантів.

Афґаністан користає з допомоги від СССР і ЗДА

Кабуль. — „Невтральність'' Афґаністану полягає в тому, що та країна користає з совєтської грошової допомоги, совєтських вчителів, совєтської зброї і совєтських інструкторів та водночас бере грошову й технічну допомогу від Америки. Від четверга 17 ц. м. за американські фонди й під наглядом американських інженерів розпочались роботи над покращанням шляхів комунікації між Афґаністаном і Пакістаном. Водночас американська летунська лінія Пан-Амерікен Ворлд Ейрвейс підписали умову про розбудову одного існуючого великого і побудову чотирьох малих летовищ. Третьою ділянкою американської допомоги є проєкт на переведення великих іриґаційних робіт За трирічною умовою названа американська летунська компанія має розбудувати чи побудувати в Афґаністані летовища коштом поверх 2-мільйонового початкового видатку, при чому взагалі на розбудову летунської комунікації в Афґаністані передбачено квоту 14,560,000 долярів. Пов'язання Афґаністану й Пакістану добрими новими шляхами має поправити погані взаємини між тими державами — сподіваються американці. Однак водночас Совєти фінансують будову великого стратегічного шляху між Афґаністаном і СССР.

Знову вістки про заворушення в Києві

Берлін. — Західньо-берлінський часопис „Телеґраф'' приніс в четвер 17 ц. м. вістку про поважні студентські заворушення в Києві. Мовляв, закликано танки для здавлення заворушень. Названа газета покликується на зізнання мадярських втікачів про неспокій в Україні — подібний, як в Москві, Ленінграді і Ризі. Також у Сталінграді буцім-то арештовано 50 професорів і студентів.

ХРУЩОВ СТАВИТЬ СТАЛІНА ЗА ПРИКЛАД „ДОБРОГО КОМУНІСТА''

Москва. — Сталіна критиковано з уваги на його „помилки'' — „Але в основному, а основною річчю є клясові інтереси, дай Боже, щоб кожний комуніст умів так боротися і боронити їх, як це робив Сталін'' — заявив Нікіта Хрущов в промові, що її виголосив у четвер 17-го січня ц. р. на прийнятті в комуно-китайській амбасаді в Москві, виданому у честь Чу-Ен-лая. Сталінізм — казав далі Хрущов — став для декого терміном на означення зловживання владою. Але для комуністів, мовляв, „сталінізм — це непримирність, це відмова від компромісу й боротьба до кінця задля тріюмфу комунізму''. Хрущов підкреслив, що було б фальшиво утотожнювати критицизм щодо сталінських помилок із критицизмом у відношенні до марксизму, як ідеології. Комуністи — кричав Хрущов — вважають справою своєї чести бути такими вірними своїй доктрині, як був ним Сталін, і вони будуть „до кінця'' боротися за перемогу своєї ідеї. Натякаючи на свою недавню промову теж під час одного дипломатичного прийняття, що, мовляв, комунізм „похоронить'' капіталістів (тоді, обурені тим виступом, всі приявні дипломати вийшли були зі залі), Хрущов старався злагіднити той свій попередній виступ заявою, що він мав на увазі, що капіталізм „сам помре природною смертю без вжиття сили з нашого боку''. Але зараз же Хрущов додав, що „очевидно, причинимось до того, як тільки зможемо''.

Все те прийняття було сповите „сердечністю'' поміж московськими й китайськими комуністами. Всі промовці підкреслювали єдність і „вічну приязнь'' Москви й Пейпінгу. Совєтський прем'єр Булґанін дякував Чу Ен-лайові за солідарність комуністичного Китаю з Москвою у справі подій на Мадярщині, а Чу Ен-лай дякував совєтським колективним диктаторам за господарську допомогу, яку СССР дає комуністичному Китаєві. Наступного дня мало ще відбутися працальне прийняття для Чу Ен-лая на Кремлі, а на суботу був призначений його відлет до Китаю.

Спір за Кашмір знову перед О'бєднаними Націями

Об'єднані Нації. — Представник Пакістану, його міністер закордонних справ Мілін Хан Ноон, оскаржив Індію перед Радою Безпеки Об'єднаних Націй, що вона зосереджує війська над кордонами Пакістану і що між Індією і Пакістаном може прийти до вибуху війни за Кашмір, якщо негайно не інтервеніюватимуть Об'єднані Нації. Він зажадав, щоб „негайно'' вислати до Кашміру „міжнародну поліцію'' Об'єднаних Націй та щоб Об'єднані Нації примусили Індію погодитись на плебісцит на терені Кашміру, куди має належати ця країна: до буддійської Індії чи мусульманського Пакістану. Якщо Індія погодиться на плебісцит, то Пакістан готов підписати з нею військовий союз та урочисто ствердити, що кожна атака на Індію буде прийнята, як атака на Пакістан. Пакістанський міністер в одногодинній промові перед Радою Безпеки представив історію спору за Кашмір який триває від 1948 року, та в першій мірі закинув зламання Індією резолюції Ради Безпеки з січня 1951 року, яка Пакістанові і Індії забороняла вводити на терені тимчасового поділеного Кашміру будь-які конституційні зміни. Тепер, мовляв, на терені індійського Кашміру прийнято конституцію, за якою Кашмір має просто підпорядкуватися конституції Індії, себто стати інтеґральною її частиною. Індія з свого боку закидає Пакістанові, що той протизаконно ввів військо до частини Кашміру. Індійський прем'єр Неру виголосив з нагоди тієї дебати в ОН протипакістанську промову в індійському парляменті, а пакістанські студенти уладили на вулицях Карачі протиіндійську демонстрацію.

Колишній голова „Младоросів'' вернувся до Москви

Московська „Правда'' з 16 січня ц. р. містить лист бувшого голови фашистського „младоросійського движенія'' Александра Казем-Бека, який зірвав з російською еміґрацією, вернувся до Совєтського Союзу і обіцяє тепер московському урядові „вірою і правдою служити Росії''. До З'єдинених Держав Казем-Бек приїхав у 1941 році з Франції і до літа 1956 року викладав російську мову та літературу в каледжі Коннектикату, в Ню Лондоні, а рівночасно писав книжки про московську патріяршу Церкву. Вліті цього року лікарі встановили у А. Казем-Бека недугу саркоми ока, у зв'язку з чим він виїхав до Швайцарії на лікування, а 18 вересня „на запрошення московського патріярха'' вимандрував до Совєтського Союзу. Його жінка Свєтлана Казем-Бек, що також викладає російську мову в коннектикатському каледжі, і син з родиною залишилися в ЗДА.

У СВІТІ

● **Сиріл Бенкс,** колишній член англ. парляменту, який зрікся на знак протесту проти виправи проти Єгипту, як приятель його президента Насера, вернувся з нової подорожі до Єгипту, куди їздив за тілом вбитого партизанами поручника Морганза і де при цій нагоді мав широкі розмови з Насером. Він запевняє, що після димісії Ідена настануть знову добрі англійсько-єгипетські взаємини. Перечить цьому єгипетська преса, яка гостро виступає проти нового англійського прем'єра Мекміллена, як проти „колоніяліста''.

● **Ген. Раймунд Віллер,** який в імені ОН керує очищувальними роботами в Суезькому каналі, заявив, що лише за три тижні можна буде усунути найбільшу перешкоду — корабель „Акка'', затоплений із вантажем цементу і залізного брухту.

● **З Мадярщини** досі втекло до Австрії кругло 170,000 осіб, на 10,000,000 всього мадярського населення. Австрійські власті вираховують, що в Австрії може залишитись на постійне щонайбільше 10,000 родин, себто коло 30,000 осіб. Для запевнення їм помешкань треба буде 60,000,000 дол., якщо не брати під увагу бараків, в яких все ще караються втікачі з останньої світової війни.

● **Англійський уряд офіційно** повідомив Японію, що в західній частині Тихого океану, в районі т. зв. Різдвяних островів між 1 березня і 1 серпня буде переведена серія експериментальних вибухів ядрової зброї. Японські рибальські організації дуже цим схвильовані, бо на все найближче літо мусять шукати нових риболовних теренів.

● **У Бельгії** політичні кола невдоволені вибором Поля Генрі Спаака на нового генерального секретаря НАТО, побоюючись, що ніякий інший бельгійський політик не зможе повноважно заступити його на становищі міністра закордонних справ. Спаак, палкий прихильник европейської єдности, підніс дуже високо міжнародний престиж маленької Бельгії, яка має всього 9 мільйонів населення.

● **У Туреччині** заборонено надзвичайні видання часописів, без уваги на важливість подій, що викликали б потребу видань. У червні минулого року видано в Туреччині дуже гострий пресовий закон, щоб спутати ліву протиурядову опозицію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ БЮДЖЕТ

Минулої середи, 16-го січня, президент Айзенгавер переслав Конгресові на розгляд і схвалення проєкт нового бюджету країни на фіскальний рік, що триватиме від 1 липня 1957-го до 30 червня 1958 року. У бюджеті передбачається 73,620,000.000 долярів прибутків і 71,807,000.000 долярів видатків, отже бюджет не тільки балянсується, але передбачається ще й 1,813,000.000 долярів надвишки. Бюджет в загальному, як у своїх прибутках, так і у видатках та надвишці, доходить до вершка у мирному часі, бо перевищує його тільки бюджет 1953-го року, себто останній бюджет попередньої адміністрації президента Трумана, хоч плянований і ухвалюваний був він за війни в Кореї.

Новий бюджет є новим, якщо мова про цифри, але він є старим, якщо мова про принципи, бо йде по тій самій лінії, по якій пляновано три попередні бюджети уряду президента Айзенгавера. Головними напрямними бюджетової філософії цього уряду від часу вибору президента Айзенгавера було, з одного боку, збалянсування видатків і прибутків відповідно до стану фінансів країни, а з другого — зменшення податків і заборгованости країни, підтягнених до вершка попередніми воєнними обставинами й потребами. Правда, цим разом новий бюджет не передбачає, а президент Айзенгавер навіть виразно висловився проти зменшення податків, але їх і не збільшується, хоч збільшується видатки в порівнянні з попереднім бюджетом і передбачається відповідну надвишку, щоб краще устабілізувати бюджетовий балянс.

Коли мова про джерела прибутків і цілі видатків, вони процентово в загальному такі: 51% прибутків передбачено від індивідуальних платників прибуткового податку, 29% вплине з прибуткових податків від корпорацій, 12% — з податків від надмірних прибутків, а 8% — з митних та інших подібних оплат. У видатках найбільшу рубрику, бо 59%, передбачається на національну оборону і безпеку, себто на збройні сили, військову взаємну оборону, розвиток атомової енергії та ін. Крім того, 7% призначається на допомогу сільському господарству, 7% — для ветеранів, 10% — на сплату відсотків, 2% — на сплату заборгованости та пенсій і 15% — на всілякі інші державні й урядові видатки.

Очевидно, що проєкт бюджету викликав загальне заінтересування та різноманітні коментарі, які ще довго продовжуватимуться під час розгляду тих справ у Конгресі. Звичайний платник податку не буде розчарований тим, що не передбачається зменшення податків, бо про це вже були вістки раніше, але й не буде втішений тим, що його податку не зменшено, дармащо і бюджет збалянсований і ще надвишка залишається. Проте, в новому бюджеті є багато дечого такого, що рекомпенсує ці почування, бо в ньому не тільки передбачається відповідні видатки на такі загальні потреби, як школи, дороги, пенсії і т. п., але й цілий бюджет віддзеркалює господарську і фінансову стабільність країни, її тенденцію дальшого могутнього розвитку.

СУСПІЛЬНІСТЬ ХОТІЛА Б ЗНАТИ

З багатьох джерел надходили й надходять інформації про перехід нез'ясованої і невідомої ближче кількости українських вояків совєтської армії на захід під час повстання в Мадярщині. Заговорила про це і преса. Загальні інформації про це були вже раніше, і походили вони переважно від мадярських утікачів. Недавно опубліковано про це вістку ще й з іншого джерела. Наприклад, „Н. Й. Пост" з 10-го січня подав інформацію свого вашингтонського кореспондента Роберта С. Аллена, який твердить, що індійський прем'єр Неру, покликаючись на „широко опубліковану інформацію від індійського амбасадора в Москві", сказав, що приблизно половина з тих 7.000 „втрат", що їх зазнала совєтська армія в Мадярщині, це втікачі на захід. З цих самих джерел інформується, що з тих приблизно 3.000 утікачів із совєтської армії є щонайменше 2.000 українців, які взяли активну участь у мадярському повстанні по боці повстанців проти Москви, які закликали своїх земляків у совєтській армії йти їхніми слідами і боротись за волю України. По здавленні мадярського повстання ці українці в головній масі (2.000) перейшли до Югославії, а іншим пощастило пробитись до Австрії.

Це — вістки і поголоски, довкола яких появляються інші. На превеликий жаль, досі ми нічого не чули про це з урядового боку, чи збоку тих, які займаються справами втікачів. Правда, масова дезерція вояків не належить до справи звичайних утікачів, і можуть існувати всілякі причини на те, щоб у тій справі не забирати голосу. Все ж таки якесь вияснення в цій справі повинно бути з якогось авторитетного боку, бо, інакше створюються всілякі леґенди і на цих леґендах базуються всілякі коментарі. Суспільність хотіла б знати, як ці справи виглядають на ділі.

ЦЕНТР КОНФЛІКТІВ — НАД НІЛОМ

В той час, як у комісіях Палати репрезентантів і Сенату ведуться дебати над зголошеною резолюцією, що признала б „доктрину Айзенгавера" щодо Середнього Сходу, з того далекого терену надходять вістки, які тільки потверджують алярмові заяви державного секретаря Доллеса. Річ у тому, що англійський і французький похід проти Єгипту не тільки не злагіднив тамошніх відносин і нічого не змінив на краще, але ще більше ускладнив їх і загострив.

На Середньому Сході восени минулого року, отже напередодні походу проти Єгипту, формально існували дві ніби окремі проблеми, що турбували світ: запальний конфлікт в зв'язку з Суезьким каналом, яким болюче заторкував безпосередні інтереси користувачів каналу, у першій мірі Англію і Францію, і затяжний, так би мовити, хронічний конфлікт між Ізраїлем та його арабськими сусідами, в головній мірі з Єгиптом. Пригадаймо, що під час обох Лондонських конференцій користувачів Суезького каналу і нарад у цій справі на Раді Безпеки Об'єднаних Націй західні держави зумисне не хотіли в'язати справи Суезького каналу з ізраїльсько-арабським спором. Пов'язались ці справи щойно з наїздом Ізраїлю на Синайський півострів, який став формальною причиною виступу Англії і Франції. Але ці дві справи тісно між собою пов'язані тому, що Совєти почали надсилати до Єгипту, а в останніх тижнях і до Сирії, свою зброю і військовиків, використавши власне єгипетсько-ізраїльський конфлікт. Великодержавницькі амбіції проявилися в Єгипті і Сирії також тільки у зв'язку з смертельною ворожнечею проти Ізраїлю, а безпардонна пропаґандивна кампанія радіовисилень з Каїро і Дамаску проти держав Баґдадського пакту, в першу чергу проти Іраку, переведення вуличних демонстрацій для провалення англійських впливів в Йорданії і покликання до влади проти-англійського уряду — стали можливі тільки на тлі ненависти арабів до жидів.

Тепер уся та замотана ситуація стала ще прикрішою, бо у ще більшій, як раніше, мірі приєдналися до неї економічні турботи. Пригадаймо, що коли тільки прийшов у Єгипті до влади полковник Гамаль Нассер і коли він думав ще тверезо, не віривши це, що є „посланцем Аллаха для врятування всього арабського світу", тоді найбільшим його клопотом було впорядкування єгипетської економіки, побільшення засівної площі коштом піскових неужитків, підвищення рівня мізерної життьової стопи феллагів. Тоді Асванська гребля, а не совєтські танки і МІГ'и стояла в центрі його уваги. Але Асванська гребля залишилась мрією, бо в міжчасі верх взяла мрія про знищення Ізраїлю і створення великої арабської імперії. І це вона продиктувала Нассерові орієнтацію на совєтську зброю. Похід Англії, Франції і Ізраїлю ще більше поглибив нужду в Єгипті. Хоч англійське бомбардування та ізраїльський похід не знищили основ єгипетської економіки та її потенціяльних можливостей, але вони спаралізували внутрішню й закордонну торгівлю та вивели з рейок сезонові роботи. До того прийшло ще видалення або евакуація багатьох чужинецьких — не тільки англійських, французьких і жидівських — купців і промисловців. Позачинялись крамниці, ресторани, сотні каварень, торговельні підприємства. „Засеквестровані" чи „єгиптизовані" фабрики, передані в недосвідчені руки, виказали відразу дефіцит і були здані на державну допомогу, почалося величезне безробіття в містах і по селах. Ось, напр., щороку відбувалось в Єгипті чищення каналів, які, розгалужені від Нілу, приносять населенню питну воду та звогчують ріллю. Цього року, коли сам єгипетський уряд затопив в Суезькому каналі 50 кораблів і понищив всі мости, ніхто не турбувався такими „дрібничками", як чищення Нілу. Внаслідок цього десятки тисяч селян-феллагів позбавлено цього щорічного додаткового заробітку. Щоб спинити інфляцію і здобути фонди, уряд Нассера хапається розпучливих заходів, до яких належить „єгиптизація" англійських і французьких банків та асекураційних компаній, а також старання в американського уряду в справі звільнення заморожених в ЗДА єгипетських конт, що їх обраховують на 50,000.000 долярів.

Така господарська ситуація тим прикріша для Єгипту, що інші арабські держави, які самі переживають подібну чи може ще гіршу скруту (за винятком Савді Арабії!), дивляться на Єгипет, як на джерело допомоги їм. У першу чергу це стосується згадуваної вище Йорданії. Вона діставала від Англії щорічно беззворотними субвенціями і позичками кругло 10 мільйонів динарів, себто коло 28,000.000 долярів. Це було більше, як її прибутки з податків і інших державних джерел. Допомога від Англії була зв'язана з англо-йорданським союзом, з англійськими базами на йорданській території і Арабським леґіоном, що його створив і ним командував англійський генерал Глобб-паша. Єгипетсько-совєтські інтриґи розірвали ці йордансько-англійські зв'язки. Вправді Англія ще не зовсім припинила субвенціонувати Йорданію, але робить це за місячними розрахунками, готова в кожній хвилині перервати їх. Єгипет і Сирія обіцяли Йорданії заступити Англію. Йорданська місія, яка кілька тижнів перебуває в Каїро, переконується радше в глибині єгипетської господарської кризи, як в реальних можливостях Єгипту перебрати на себе бодай частинно фінансові зобов'язання Англії.

За пресовими повідомленнями, переговори у Вашинґтоні з королем Савді Арабії Савдом, який безпосередньо перед виїздом до ЗДА матиме під кінець цього місяця наради з Каїро, обертатимуться радше довкола тих господарських проблем, як політичних. В американських часописах промайнула дуже цікава вістка, що в єгипетських політичних колах починають побоюватись, чи „доктрина Айзенгавера" у практиці не доведе до ізоляції Єгипту, бо гостре й рішуче антисовєтське становище Америки, сполучене з готовістю економічно допомагати арабським країнам, може відірвати від Єгипту та його просовєтської політики інші арабські країни. І тому, читали ми, буцімто сам Нассер близько зацікавився, чи дійсно „доктрина Айзенгавера" не є „колоніялізмом", і чи не можна б з неї скористати Єгиптові. Покищо такий жест, як декрет про „єгиптизацію" чужинецьких господарських вартостей, що у практиці дорівнює конфіскаті чужинецьких інвестицій, не вказує на розуміння Нассером психіки і способу думання американського політичного і господарського світу. Але коли б дійсно нова американська політика переконала самого Нассера, що його дотеперішній шлях фальшивий і треба співпрацювати з Вашингтоном над розв'язкою середньо-східніх проблем, то це був би зворот, корисний для Єгипту і всього вільного світу.

КОНСОЛІДАЦІЙНІ РОЗ'ЇЗДИ ЧУ ЕН-ЛАЯ

Найактуальнішою подією в країнах совєтського бльоку, що привертає сьогодні найбільше уваги західнього світу, є — безсумніву — відвідини червоно-китайського прем'єра Чу Ен-лая в Москві, у Варшаві і в Будапешті. Абстрагуючи від зустрічей, прийнять й урочистостей, влаштовуваних на честь китайського гостя, найсуттєвішими і найважливішими в цих відвідинах є наради Чу Ен-лая з кремлівським „колективним керівництвом", його конференція з представниками східньо-німецького комуністичного уряду у Москві та викликаним туди мадярським прем'єром Кадаром і наради з комуністичними урядами Польщі і Мадярщини у Варшаві й Будапешті. Про зміст і теми проведених нарад покищо нічого невідомо, але на підставі висловлень і натяків Чу Ен-лая, виголошених в його привітальних та інших промовах, можна ствердити, що головною їх темою була справа єдности комуністичного бльоку, значить втримання навіщених або загрожених лібералізацією і деякими відосередніми тенденціями східньо-европейських країн в орбіті совєтського впливу. Увесь час і в Москві, в розмовах з московськими, німецькими та мадярськими комуністами, і у Варшаві, в розмовах із Ґомулкою та Циранкевічом, Чу Ен-лай підкреслював конечність повної єдности і солідарности комуністичного табору й одностайности його виступів проти „західніх імперіялістів".

Підкреслювання Чу Ен-лаєм цієї конечности майже в кожному його виступі під час поїздок по східньо-европейських столицях, змушує думати, що головною ціллю несподіваних відвідин Чу Ен-лая у Варшаві і в Будапешті була передусім справа рятування вищезгаданої комуністичної „єдности і солідарности", підірваних революцією на Мадярщині і відосередніми тенденціями Ґомулки в Польщі, і що відбував свою місію Чу Еан-лай за спонукою Москви, значить теперішнього „колективного керівництва", очолюваного Нікітою Хрущовим. У зв'язку з цим дуже правдоподібними виглядають ревеляції деяких польських комуністичних газет, що в листопаді минулого року, під час найбільшого напруження між московським Кремлем та Варшавою Ґомулки і під час совєтської пацифікації Мадярщини, Хрущов відбув секретну поїздку до Пейпінґу, метою якої було добитися від Мао Тсе-тунґа моральної підтримки проти польських і мадярських „лібералізаторів" і „ребеліянтів". Поїздка Хрущова мусіла бути успішною, бо вже в другій половині листопада комуністичний Китай змінив своє прихильне ставлення до проклямованих Ґомулкою тенденцій і почав вимагати від сателітів, в тому числі й від Польщі, безумовного визнавання першенства і провідної ролі Совєтського Союзу і солідарної політики у відношенні до західнього „імперіялізму".

Особливо важливими з погляду московського Кремлю і Хрущова мусіла бути справа Польщі, де у зв'язку з виборами до польського сойму, що в них — хоч і на одному з комуністами списку — мали вперше можливість виставити своїх кандидатів дві інші польські партії (селянська і демократична), виникла можливість дальшого поглиблення розриву між Польщею і Совєтським Союзом і відходу від генеральної, встановленої Москвою, комуністичної лінії. Відвідини Чу Ен-лая у Варшаві мусіли, за всією правдоподібністю, закінчитися успішно і задовільно для Москви, бо ще перед його виїздом з Польщі на Мадярщину Ґомулка — зрозумівши, що очолювана ним компартія Польщі не може розраховувати на беззастережну підтримку червоного Китаю, — зробив низку заяв, які вказують на різкий зворот польської політики в напрямку, вимаганому Чу Ен-лаєм. Ґомулка, підкреслюючи конечність єдности „соціялістичної демократії", заповів ряд обмежень у свободі визначання виборцями бажаних кандидатів на виборчому списку, і навіть висловив низку погроз проти тих, хто хотів би з допомогою виборів підірвати провідну ролю комуністичної партії в Польщі. Водночас із цим польський прем'єр Циранкевіч, вітаючи Чу Ен-лая у Кракові, підкреслив бажання комуністичної партії й уряду „будувати соціялізм у Польщі" і вдержувати „добрі взаємини з соціялістичними країнами". Зараз же за ним і сам Ґомулка повторив вивчену акуратно від Чу Ен-лая лекцію про конечність „єдности і солідарности", заявивши, що „нашим обов'язком є сконсолідувати всі наші патріотичні сили, об'єднуючи нашу силу із силою наших друзів — соціялістичних країн, очолюваних Совєтським Союзом", і атакуючи американських „імперіялістів" за їхні погрози „застосування сили для підірвання національних рухів на Середньому Сході і встановлення там своєї сфери сплииву".

Метушливі роз'їзди Чу Ен-лая і його заходи для сконсолідування „єдности і солідарности" не так пролетарів усіх країн, як комуністичних режимів у країнах совєтського бльоку, доказують, що ці роз'їзди і заходи мають на меті підтримати також престиж і позицію теперішнього, очолюваного Хрущовим, „колективного керівництва", загроженого своєю ж власною внутрішньою сталінською опозицією. Всі познаки вказують на те, що в цьому керівництві назрівають зміни, які можуть привести якщо не до ліквідації Хрущова, то до його відсунення із становища першого секретаря, значить, дійсного диктатора партії. Те, що в останній конференції совєтської і сателітних партій у Будапешті, поруч Хрущова, виступав і суперник Маленков, підтверджує можливість приходу до влади очолюваної ним і Молотовим опозиції. Всі справи теперішньої критичної ситуації в комуністичному світі і зв'язані з ними зміни будуть вирішені на сесії совєтського „парляменту", чи пак Верховного Совєту СССР, скликаній на день 5 лютого ц. р. Вже тепер у політичних колах передбачають, що Хрущова мав би замінити Маленков, і що Хрущов мав би прийти на місце Булґаніна, як совєтський прем'єр, з тим, що Булґанін мав би зайняти пост Ворошилова, як президента Верховного Совєту СССР. Дехто ж думає, що Хрущова усунуть цілком і що йому не допоможе утриматися навіть Чу Ен-лай.

ЗАЯВА УККОМІТЕТУ В СПРАВІ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО КОРДОНУ

Польські імперіялістичні кола на еміґрації та деякі інші групи, головно ті, що зв'язані з радіовисильнею „Вільна Европа", відновили посилену кампанію проти так званої лінії Керзона, як східнього кордону Польщі з Україною й Білорусею. Вони намагаються здобути для себе опінію вільного світу, зокрема З'єдинених Держав Америки, пробуючи переконати їх, що східні кордони Польщі, визначені умовою в Ялті в 1945 році по приблизній лінії Керзона, є нібито явною кривдою для Польщі і що треба привернути Польщі її східні кордони бодай по лінії кордону з 1939-го року, себто знову віддати Польщі всі західньо-українські землі, які вона силою завоювала була від України в 1919-му році.

Навіть теперішню симпатію демократичного світу для революційного здвигу мадярського народу проти совєтсько-московської домінації не вагалися польські імперіялістичні кола використати для своїх безправних претенсій на привернення колишньої, завойованої зброєю східньої границі Польщі з анектованими чисто українською, білоруською й литовською землями. Свідчить про це резолюція Тимчасової Ради Єдносьці Народовей у Лондоні з дня 5 листопада 1956 р., де, при розгляді подій на Мадярщині й Польщі в місяцях жовтні й листопаді 1956 р., не до речі, причеплено вимогу привернення Польщі границь по Збруч і Случ.

Тому, що в цих імперіялістичних зазіханнях польських еміґраційних та їм прихильних кол криється поважна небезпека введення в блуд міжнародної публічної опінії, і зокрема опінії ЗДА, а для майбутности ця кампанія приготовляє нову загрозу для миру, при чому вже тепер, в обставинах холодної війни, дає велику користь Совєтському Союзові та його пропаґанді, — Український Конґресовий Комітет Америки, як центральна громадсько-політична репрезентація американських громадян українського роду, вважає за потрібне скласти таку публічну заяву:

1. Західня Україна, прилучена в Ялті до т. зв. Української Совєтської Соціялістичної Республіки, це історично давня українська територія, зложена з трьох українських обширів: Галичини, Волині та Холмщини, які постійно мали величезну більшість українського населення, етнічно і культурно цілком відмінного від поляків. Межі цих трьох українських провінцій сягають далеко далі на захід, по ріку Вислоку на півдні та по ріку Вепр на півночі, отже приблизно на 30 миль на захід від лінії Керзона. За шістсот років відривання тих земель від українського материка, себто за 400 років польського та 150 років австрійсько-польського і за останні десятиріччя знову польського панування, пощастило полякам спольонізувати частинно тільки найдалі на захід висунену частину тих територій. Простори на схід від лінії Керзона ніколи в історичних часах не мали етнічно польського характеру. Навпаки, поляки завжди становили на тих обширах незначну меншість напливового й культурно цілком чужого елементу, що вже майже поголовно еміґрував з тих земель назад до Польщі.

2. Лінія Керзона, встановлена урядами західніх великодержав та при згоді американського уряду в 1919 році, як база миру у війні Польщі проти України, все ще залишала значну смугу споконвічної етнографічної української території при Польщі, але в своїх тенденціях приймала за базу національний принцип самовизначення, як природне право, що випливає з демократії. Заперечення тієї бази в дальшій міжнародній політиці після першої світової війни та анексія Польщею українських територій на схід від лінії Керзона, як і колоніяльна польська політика на анектованих територіях, творили одне з головних вогнищ загрози для міжнароднього миру, з одночасним дуже серйозним послабленням самої незалежної Польщі. Все це стало одною з головних причин другої війни на Сході Европи та упадку Польщі. З другого боку, польська імперіялістична війна проти України 1918-19 рр. та польська окупація західньо-українських територій була теж одною з головних причин упадку Української Народної Республіки в її оборонній війні проти комуно-московської агресії з півночі, що з черги дало Московщині можливість закріпити свій режим, вирости в нову загрозу для світу і захопити при першій нагоді також цілу Польщу.

3. На цій українській території, яку Польща захопила на схід лінії Керзона при допомозі воєнної агресії й насильства, була встановлена в 1918 році волею місцевого населення суверенна Західньо-Українська Народна Республіка, яка рік пізніше теж виразною волею населення об'єдналася зі своїм східньо-українським материком в одну Соборну Українську Державу. Навіть після окупації тих територій Польщею, місцеве населення через леґально і демократично обраних своїх представників до польського сойму і сенату в урочистій формі заявилось проти польської окупації і за відновлення української державности на цих територіях. У виборах 1922-го року до парляменту у Варшаві, окуповані Польщею північно-західні українські землі (Підляшшя, Волинь, Холмщина та Полісся) вибрали величезну більшість українських послів, меншість жидівських і ані одного польського. Ці обрані представники місцевого населення склали у варшавському парляменті іменем своїх виборців заяву, що це населення не признає польської окупації і на підставі права самовизначення вимагає відновлення української державности. Населення Галичини, яке ці перші вибори бойкотувало, відмовляючи Польщі права на ці землі, в других виборах у 1928 році вибрало теж більшість українських представників, які урочистою заявою запротестували проти польської окупації цих земель, реклямуючи для їх населення непередавнене право на свою українську державність.

(Закінчення на стор. 3-тій)

Вол. Дорошенко

ОСТАННІЙ З МОГІКАНІВ НАРОДНИЦЬКОГО ТЕАТРУ

(† Грицько Мінченко-Сіятовський)

(2)

Не зважаючи на всі русифікаційні заходи адміністрації і школи, українська стихія робила своє. Вона так чи інакше впливала на нас, пануючи навкруги в усій своїй красі і силі, з своїми звичаями й обичаями, яких дотримувалися й по інтеліґентських хатах, своєю мовою й, особливо, своїми піснями.

Тому навіть і ті з-поміж нашої молоді, що вже значно були зденаціоналізовані, не могли не піддаватися впливам української стихії.

Аджеж і за урядовою статистикою українська людність на Полтавщині становила 99% її населення. Отже, поза незначною купкою природних москалів, в дійсності тільки мала групка „малоросів" була захоплена русифікацією.

Нічого й говорити, що вся інтеліґенція, а передусім молодь, кохалася в українській пісні, яка піддержувала в ній любов до свого, будила національну свідомість і гордість своїми історичними ремінісценціями.

Крім того й „наші", місцеві полтавські письменники — Котляревський, Гоголь і Гребінка — ще й перед батьком Тарасом роздмухували цю свідомість. Шевченків „Кобзар" для багатьох із нас, полтавців, приходив, так би мовити на готове. Він остаточно оформлював нашу розбуджену, але може ще не ясну свідомість. Перше зерно такої саме ще не ясної свідомости посіяла в моїй душі відома пісня про Дорошенка, що веде своє славне військо хороше́нько. Дуже приємно було, що й ти — Дорошенко, отже хоч іменем стоїш близько до славного українського лицаря.

А пісня у нас не вмовкала. Вона лунала і на селі, і в панських садибах. При всяких сходинах у нас звичайно зачиналися співи, без них у молодій компанії майже ніколи не обходилося. Велику ролю грав тут також український театр, що прищеплював народним масам любов до своєї рідної пісні й витискав у простолюду погану московську пісню, занесену з салдатської касарні чи з заробітчанських наймів — шахт тощо.

Український театр користувався великою симпатією серед міщанства наших повітових міст, куди час від часу заїздила якась мандрівна трупа. Нам, гімназистам, невільно було відвідувати вистави цих труп (російські — дозволялося!), проте багато учнів, надто зі старших кляс, нелеґально, не зважаючи на можливі суворі кари начальства, відвідували заборонені видовища. А вже й мови не було про студентів вищих шкіл — їм ніхто не міг заборонити вчащати до українського театру, а навіть брати якусь участь у його виставах, напр., у хорі. А то студенти самі влаштовували українські співанки чи вистави.

В Києві, напр., за студентських часів Грицька при українській студентській громаді, так званій „Молодій" (у відрізненні від „Старої Громади" старшої інтеліґенції), існував театральний гурток „Згода", який виступав і на провінції — в Ніжені й Козятині, де виставляв „Назара Стодолю" та „Циганку Азу".

У вересні 1900 р. Грицько вступив до цього гуртка і брав участь у згаданих виставах. Крім того брав він участь і в театральному гуртку Михайла Старицького, що давав вистави в чайні на Шулявці під його проводом і режисурою його доньки Марії Михайлівни, яка вложила багато праці в ці вистави.

Отже, маючи від природи хист до театру, Грицько міг належно розвинути його під рукою такого досвідченого артиста, як Старицький.

От під згаданими впливами постав і в нас аматорський гурток з почину й під проводом саме Грицька. Він був і режисером, і виконавцем головних ролей. Утворився гурток десь улітку 1899 р., коли ми, себто Грицько з братом і я, були вже в університеті. Грицько вступив до університету в Києві у 1897 р., спочатку на історично-філософічний факультет, а по році перейшов на правничий.

В університеті належав Грицько, як я вже згадав, до української студентської громади, де запізнався і заприязнився з багатьма національно свідомими студентами, які згодом стали видатними українськими діячами.

Так, бувши на філософічному факультеті, заприязнився він із Василем Доманицьким, Сергієм Єфремовим, Данилом Щербаківським та ін., а на правничому — з Андрієм Миколайовичем Лівицьким, з яким його в'язала сердечна приязнь.

— — — — — —

Щоб зрозуміти значення нашого юнацького почину, треба кинути оком назад, на часи, що його попереджали.

Аджеж українське слово було довго закуте указом 1876 року і всякі зовнішні, публічні прояви українського духа були по-варварськи здушувані, в тому й театральні вистави. Довший час ніде, навіть по містах, не то по якихось глухих закутках, не було ніяких вистав, навіть аматорських.

Скільки сягає моя пам'ять, пригадую собі тільки одну українську виставу, що відбулася в нашій околиці. Це була вистава Гоголевої „Ночі проти Різдва", переробленої на комедію М. Старицьким. Улаштував її в сусідньому селі Білоусівці, звідки походила моя баба по батькові, Міньκевич-Петровська, кузин мого батька, Ігор Олександрович Дорошенко, у своєму власному будинку. Як крізь сон пригадую — я був тоді малим хлопцем — заля була повнісінька й присутні гаряче оплескували виконавців. З того, що я тоді почув, мені глибоко в пам'ять врізалися слова „Україна плаче, Україна горює", що їх патетично вигукнув дядько Ігор, душа вистави.

Але від того проминув довгий шмат часу, поки ми пішли слідами Ігоря Олександровича, до речі людини особисто дуже милої й великого українця, чим він вигідно відрізнявся від своїх братів.

Але вертаюся до нашого гуртка. Перші його вистави відбулися влітку 1899-го року в нашій садибі у Білоцерківцях, — у звичайній коморі, де — випорожнивши її — ми власними силами влаштували сцену та її оформили. Хату можна було намалювати на папері, а пліт (лісу), соняшник, деревце — мати в натурі.

У КАРПАТАХ...

У Карпатах, від пороху сивий,
Я приліг відпочить на межу,
А циганочка тихо:
Красивий,
Дай-но руку, всю правду скажу.

Ворожи, ворожи — не перечу,
Закурити, як хочеш, бери...
Догоряв закривавлений вечір,
І тривожно шуміли бори.

Я не слухав про щастя й удачу,
Про високі звання і чини,
Та циганчину руку гарячу
Потиснув на дорозі війни.

... Може й справді вгадала
[циганка
Мою долю у ніч грозову:
Не згорів я в підбитому танку,
У Дунаї тонув, а живу.

Перейшов через всі переправи,
Милі очі зустрів голубі...
Приїжджай на Поділля, чорнява,
Я віддячу, ворожко, тобі.

Запрошу до високої хати
І, як рідну, за стіл посаджу,
Твою долю зумію вгадати,
Хоч не циган
— всю правду скажу.

АНДРІЙ МІСТКІВСЬКИЙ

ПЕРЕДБАЧЛИВІСТЬ ЯРОСЛАВА ПАВЛИШИНА

Історія життя Ярослава Павлишина в останньому десятилітті подібна до долі багатьох його земляків. Народжений в Станиславові, в цій другій столиці Галичини, 33 років тому, він, як і багато інших, вибрав життя на волі, хоч далеко від рідного краю, і так дістався до З'єдинених Держав, до Шікаго. Різні трудноці приходилось йому переборювати по обох сторонах океану, але врешті вийшов він переможно з життьової боротьби і, здобувши непогану працю, зажив спокійним життям у затишному мешканні разом із своєю дружиною, Олександрою, та двома дітьми, 12-річним сином Святославом та 4-річною донею, Надією. Добра праця, власне мешкання та сприятлива господарська коньюнктура збільшували добрі почуття Ярослава Павлишина, який з довір'ям дивився в майбутнє, не передбачаючи ніякого нещастя.

Але хто з нас є забезпеченим проти вироку невідомої долі? Як часто не тільки у клясичній трагедії, але в нашому щоденному житті непередбачений удар приходить серед, здавалося б, повного, нічим не загроженого, щастя. Ярослав Павлишин втішався повним здоров'ям. Розмірно молода людина, він не мав причин нарікати на брак сил чи охоти до життя. Небезпека вже десь чаїлася. І раптом вдарила нещадно і тим жорстокіше, що власне нежданно. У хроніці відомого, досвідченого лікаря записано першу візиту Ярослава Павлишина дня 28 липня 1956 року, а останню — лише через три місяці після того: 28 жовтня того ж року. 29-го жовтня Ярослава Павлишина не було вже між живими. Помер він на дуже рапідно поступаючу серцеву недугу, про яку не знав нічого і яка, можливо, виникнула так само нагло, як розвинулася, привівши трагічний кінець для молодої людини, батька і мужа.

Нежданна смерть принесла важку трагедію в життя двох дітей та самітньої дружини. Ніякий поступ медицини не всилі забезпечити людей від таких трагедій. Ніяка обережність і розважність не можуть повністю виключити таких випадків. Бодай сьогодні ні і в ближчій будучності. І тільки час може облегшити родині тягар важкої втрати.

Та, крім моральних цінноців, життя знає ще цінноці іншого порядку. Крім потреби любови, родинного тепла, дбайливої батьківської опіки, існують ще інші потреби матеріяльної натури, без заспокоєння яких життя зубожується, а часто може зовсім звихнутися. І коли не маємо змоги забезпечитися проти таких моральних втрат, то маємо майже повну змогу забезпечитися проти втрат матеріяльного порядку. А як же треба при цьому пам'ятати, що матеріяльні засоби є такими страшенне важливими при будові духових дібр, що ж казати про будови найбільш цінні, найбільш надійні: будови долі наших дітей.

Це певне. Батька дітям привернути неможливо, коли його покликано з цього світу до іншого, тогосвітнього життя. Але можна привернути дітям, бодай частинно можна, матеріяльну базу дальшого росту і виховання, яку забрала зі собою батькова смерть. Батькового серця замінити дитині неможливо, але батькові фонди, які він здобував на виховання дитини, можна завсім добре, можна навіть повністю, заступити фондами з іншого джерела, якщо таке джерело існує, якщо його заготовано раніше, перед нежданою, але все ж невиключеною, трагедією. І котрий батько заготує таке джерело, той виключає заздалегідь бодай частину трагедії своєї родини, на випадок передчасної смерти, трагедію матеріяльного незабезпечення. Той наперед запевняє своїй родині, а передусім своїм дітям, нормальний розвиток, виховання і нижчу та високу освіту, навіть коли б він не дожив до того часу.

Згадуємо це в посмертній згадці про бл. п. Ярослава Павлишина тому, що він саме належав до тих, хто дбає про долю своєї родини не тільки на час свого життя і заробіткування, але й після того. Приїхавши до цього краю, де зрозуміння ваги забезпечення є таке велике, з краю, де з різних причин тільки невеличка частина населення шукала порятунку в забезпеченні, він довгий час не піддавався цьому родові „американізації", скептично дивлячись на забезпечення і його вартість. Але з часом погляди змінюються і нові, ще вчора не знані, думки приходять на увагу. 22 січня 1956 р. Ярослав Павлишин підписав аплікацію про забезпечення власне і своїх двох дітей. 31 січня того року їх всіх прийнято до Українського Народного Союзу, а вже в жовтні того самого року його забрала жорстока недуга. Тільки 9 місяців платив бл. п. Ярослав Павлишин вкладки за себе і свої діти, заплативши разом за всіх біля 50 долярів, а вже на початку грудня його дружина одержала виплату його власної поліси у висоті 1,000 долярів, а його син і доня, забезпечені кожне також на 1,000 дол., одержали звільнення від заплати вкладок від дня смерти батька, бо, забезпечуючи дітей, батько забезпечив і їхні поліси на випадок своєї передчасної смерти.

Невелика це сума три тисячі долярів на сьогоднішні часи і видатки, зв'язані з удержанням та вихованням дітей. Невелика сума, коли брати до уваги високі видатки, зв'язані з пізнішими студіями дітей, після закінчення середньої школи. Куди краще забезпечення мали б діти, коли б їх батько придбав більше забезпечення. Але і ця сума не є маловажна. Вона дозволить довести до рівноваги, бодай до хвилевої рівноваги, домашній бюджет родини Покійного, так основно захитаний втратою головного, а може досі і єдиного, зарібкуючого члена родини. Вона напевно дасть матері бодай невелику резерву, яка допоможе їй переставити на нові тори життя і зарібкування осиротілої родини. І хто знає скільки додаткових трудноців дружині Покійного заощадить та забезпечена сума, скільки надії в її трагедії вона увіллє в її життя, яке їй приходиться плянувати вже самітно й то на таких змінених основах. І не виключене, що та невелика сума може мати вирішне значення для всієї долі двох передчасних вирів, для їх виховання і освіти. І тільки подумати, що все те придбав бл. п. Ярослав Павлишин скромним коштом 50 долярів, заплачених впродовж дев'ятьох місяців свого забезпечення у Союзі. Й подумати, як дуже багато серед нашої громади батьків і чоловіків, які недоцінюють ваги забезпечення, і в такому випадку, як той, що важко зранив родину Павлишинів, залишають свою родину виключно на її власні сили...

Описуємо трагічний випадок смерти бл. п. Ярослава Павлишина для пригадки всім тим батькам і чоловікам, які ще досі не подумали про тривке забезпечення своїх родин. Робимо це на переломі двох років, коли всі ми не тільки бажаємо собі добра в новому році, але й коли всі розважні люди, застановляються, як зготовити реальну основу для своїх бажань і плянів. Як же бажалось би саме тепер у новорічному часі гукнути великим голосом на всю нашу громаду: Батьки і чоловіки! Чи не високий час і для вас бути такими передбачливими, як ним був, і то так коротко перед смертю, бл. п. Ярослав Павлишин!

Я. П.

Чверть сторіччя українського радіомовлення в Дітройті

Такими роковинами може похвалитися п. Микола Шустакевич, відомий в нашому місті (а колись у Ню Йорку) організатор українських радіо-авдицій. Ідеться не про початки його праці в ділянці радіо-передач. Тоді треба б сягнути аж до р. 1920, себто майже до початків американської радіофонії. Ми маємо на увазі тільки безперебійну, систематичну працю на терені самого Метрополітального Дітройту. А вона датується від січня 1932, коли то заходами подружжя Шустакевичів, себто Миколи і його дружини, артистки Юлії, почала лунати зі станції WMBC (пізніше WJLB) українська мова і лунала в щоденних авдиціях, в українських піснях, доповідях, інформаціях і закликах упродовж 16 років, себто до квітня 1948 року.

Коли ми побачили знімку, поміщену в книзі М. Дольницького „Мистецтву і Громаді" (присвячену мистецькій і громадській діяльності Юлії Шустакевич), знімку, на якій є група помічників „Української Щоденної Радіогодини", пригадалась нам колишня родинна оркестра о. проф. І. Туркевича у Львові. Достеменно так і в Шустакевичів: чоловік, жінка, дві доні (з них Ольга, сьогодні голова Союзу Українок Америки в Дітройті), син і зять. Усі з артистичним хистом, співаючі, музикальні, основне ядро українських радіопередач у Дітройті.

В 1948 р. п. Шустакевич мусів перейти не тільки на іншу станцію (WKMH), але теж на англомовні програми. Та він їх складав так, що вони далі були майже повноцінні для слухачів, що знали тільки нашу мову, а вже зовсім повноцінні для тих, що говорять тільки по-англійськи (частина тут роджених українців і американці інших походжень). Це була добра пропаганда української справи і корисна інформація.

Обставини так складались, що п. Шустакевич мусів ще й далі зміняти станції. І так восени 1950 р., працюючи ще якийсь час на попередній станції, він почав авдиції на КІО (автомобіль. юнії) — WDET (FM), подаючи свою програму знову в українській мові 5 разів у тиждень. Коли зачинено станцію WKMH в 1952 р. (у цьому трагічному році, коли відійшла від нього в вічність його дружина і незаступима його партнерка в радіо-авдиціях Юлія) він перекинувся зі своїми щоденними авдиціями з українським змістом до WSDC в Мерісіті (Монт Клеменс). На цій стійці втримався до кінця 1955 р., хоч уже в травні 1955 р. почав надавати зі станції WPON (Понтіяк) щотижнево одну годину по суботам програми в українській мові. З цією останньою встоявся досьогодні і дасть Бог витримає далі, може і з поширенням часу подач.

П. Шустакевич сьогодні вже справжній майстер українських радіомовлень, колись один з піонерів, сьогодні ветеран. Його добір програми, величезна бібліотека грамофонних платівок з програмами наших і чужих мистців, включно з раритетами, що їх він роками призбирував, постійна хроніка важливих в українському житті подій — все те робить його авдиції цікавими, приємними і повчаючими. Ось перед нами остання різдвяна програма. Не бажаючи занадто продовжувати цю коротку ювілейну згадку, не подаємо поодиноких точок, але вона направду суцільно - мистецька.

Залишається побажати п. М. Шустакевичеві здоров'я і довгого віку, щоб міг безперебійно вживати свого досвіду в такій важливій ділянці, як радіомовлення, для добра української справи.

В. Несторович.

ЗАЯВА УККОМІТЕТУ В СПРАВІ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО КОРДОНУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

4. Видвигнення й прийняття лінії Керзона як етнографічної межі між Польщею і Україною на конференції в Ялті, не зважаючи на характер інших рішень тієї конференції, було — як це заявив тоді британський секретар закордонних справ Іден — не актом сили чи концесії, а тільки актом СПРАВЕДЛИВОСТИ. Цей міжнародно-правний акт, довершений головним чином під натиском українського народу, визнала освідомлена демократична публічна опінія, не зважаючи на застереження, що українські справи рішалися там без умандатованих вільних представників українського народу.

5. Всяка теперішня акція польських еміґрантів проти лінії Керзона, як бази для майбутнього визначення польсько-українських державних кордонів, є крайньо шкідлива і загрозлива для очолюваного Америкою вільного світу в теперішній холодній війні проти большевицької загрози та для майбутнього впорядкування відносин на Сході Европи і для будь-яких перспектив світового замирення. Пропаґандою польського імперіялізму не можна поборювати успішно імперіялізму російського, як не можна комуно-московській несправедливості протиставляти перспективи іншої несправедливости і насильства.

6. З цих міркувань Український Конґресовий Комітет Америки, як американська інституція з окремим зацікавленням східньо-европейськими проблемами, вважає за свій обов'язок піднести голос перестороги проти всіх родів і видів пропаґанди та проти будьякої акції чи рішення щодо привернення старих завойовницьких польських східних кордонів з 1939 року, вважаючи таку пропаґанду і таку акцію чи евентуальні рішення великою шкодою для інтересів ЗДА та очолюваного ними вільного світу в їх боротьбі проти комуно-московської загрози.

Короткі Вісті

● Федеральний Суд в Ню Йорку оскаржує депортованого у 1955 році до Польщі комуніста Ірвінґа Поташа в нелеґальному повороті до ЗДА. Поташеві загрожує дворічне тюремне ув'язнення і 10,000 дол. гривни.

● 43-річна жінка прибула до шпиталю в Ель Пасо, щоб лікуватися від попечення залізком, яким вона пробувала випекти ім'я свого любка, витатуоване на її нозі. „Я його більше не люблю", — заявила вона в шпиталі.

● Губернатор Ню Джерзі Роберт Б. Майнер, який одружиться в суботу 19-го січня, прощався зі своїм парубоцтвом на прийнятті в Ню Йорку. На цьому прийнятті були присутні чотири губернатори: Гарриман (Ню Йорк), Рібікофф (Коннектикат), Робертс (Ровд Айленд) і Москі (Мейн) та посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер.

З НАШИХ БУДНІВ

ПАН КУНЬКА, АМБАСАДОР

Переключаю радіоприймач на українську радіопрограму і чую, як на „хвилях етеру" несуться такі крилаті фрази:

„... Всій українській спільноті на п'ятьох континентах, Проводам установ й організацій, всьому Українському Народові, а передовсім Братам і Сестрам у Рідному Краю, нашій героїчній Повстанській Армії, нашій знедоленій, многострадальній, але непоборній Батьківщині ..."

Слухаю і міркую собі одночасно — хто ж це звертається до Українського Народу таким офіціяльно-урочистим стилем: Український Конґресовий Комітет, Національна, чи Визвольна Рада, чи якась інша центральна установа? ..

Міркую і не вгадую, бо „звернення" кінчається так: „... але непоборній Батьківщині з Празником Різдва Христового шле палкий привіт з-поза океану українська ґросерня пана Івана Кунька. Христос Рождається — Славіте Його!"

Знаю, що в канцелярії УКК була потім розмова на цю тему і що деякі урядники питали з обуренням, хто дав українській ґросерні пана Кунька мандат звертатися до „всієї української спільноти на п'ятьох континентах", — і так далі.

Цим обуреним пп. урядникам я відповів би тепер: „Так, панове, пан Кунька має на це мандат і уповажнення, написане, як то кажуть, чорне на білому! А перегляньте собі, будь ласка, всі еміґраційні газети за 5—7 років часу, тоді побачите, скільки там статтей вишкварено про те, що „кожний політичний еміґрант повинен уважати себе амбасадором української справи на чужині!"

Раз — кожний, то значить, пан Кунька не є винятком і, сміло можна сказати, має навіть подвійне право звертатися як амбасадор до української спільноти, бо, по-перше — він політичний еміґрант, а подруге — власник „ґросерні".

Інша річ, що коли б ви пробували знайти шановне прізвище пана амбасадора в списку платників Національного Датку, чи тих, що дали на Коляду ЗУАДК-ві, то я трохи сумніваюся, чи ви його взагалі там знайшли б ...

Але ж, з другого боку, не можна обтяжувати однієї людини всіма громадськими обов'язками і тягарами: і звертайся на хвилях з-поза океану до всього Українського Народу, і плати Національний Даток, і давай на Коляду ...

Ні, ні! Це вже трохи забагато!

Ікер.

• Help Wanted Male-Female •

ПОТРІБНО МУЖЧИН і ЖІНОК

ДО ПРЯДЕННЯ і ТКАННЯ БАВОВНИ.
Друга і третя зміни.

Голоситись:

Falls Company
NORWICH, CONN.

• ПРАЦЯ •
• HELP WANTED—MALE •

DRAFTSMEN, HOLLOW METAL
Побажані з досвідом.
Мусять вміти читати пляни архітекта.
CH 2-6636

МУЖЧИНИ
з деяким досвідом механіки до легкої монтажної праці у машиновій фабриці. Добрі умовини праці. Вакації й інші користі.
MAN - SEW CORP.
121 West 27th Street
New York City

• ПРАЦЯ •
• Help Wanted—Female •

ОПЕРЕЙТОРКИ
з досвідом в шитті жіночих плащів. Повний фабричний єдяг. Постійна праця, добра платня.
SEABORD MFG.
2311 West St., Union City, N. J.

МЕДСЕСТРИ
GENERAL DUTY
R.N. & PRACTICALS
ВСІ ШИФТИ.
O.R. SCRUB NURSES
3 до 11 P.M. — 11P.M.-7
Багато особливих користей.
Платня відповідно до досвіду і практики.
Mrs. Talboth — MA 7-4000
MANHASSET
MEDICAL CENTER HOSPITAL
1554 Northern Blvd.,
Manhasset, Long Island

• PROFESSIONALS •

DR. ANNA MESSING
ЛІКАР З ВАРШАВИ
Косметика, лікарське усунення всіх вад цери, зайвого волосся, зморщок. "Facial Uplift" без операції.
Приймає після умови.
Телеф.: PLaza 7-1282
130 West 57 St., New York City

• РОЗШУКИ •

Хто мав би вістки про
Василя ПОПОВИЧА
сина Андрія
з Тростяниця Малого, Золочівщина, що був під час війни на праці у Німеччині — проситься подати якунебудь вістку на адресу стр. брата:
Дмитро ПОПОВИЧ
2354 West Bloomingdale Street
Chicago 47, Illinois

МИКОЛА ПАХОЛКІВ, повіт Чортків, село Р. Листи до відібрання від сестри з України. Писати на адресу:
S. P. STEPPA
55 Cecil St., Toronto Ont., Canada

ГЕВА ІВАН Н. з Бережан, Зах. Україна, пошукує свого рідного брата ГЕВА ЛЕОН М., рік нар. 1903. До війни жив у Сиракюзах, пошукує через П.
STEFANIA BOREJKO
107 Cambria Avenue
Newington 11, Conn., USA

• РІЗНЕ •

АРКА, 48 E. 7-ма вул.
в Ню Йорку
(GR 3-3550)
на бажання висилає всім
дарові Каталоги.

Нововідкрита українська ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWELRY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City
Tel. GRamercy 5-7430
Чистить годинники з ґарантією на 1 рік тільки за $2.95.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ".

ВСЯЧИНА

АМЕРИКАНСЬКІ ДИПЛОМАТИ МУСЯТЬ БУТИ БАГАТІ

В американській пресі пишуть про те, що уряд ЗДА не може висилати до головних европейських столиць фахових дипломатів на амбасадорів, бо вони там не змогли б вижити на ті гроші, які дістають від уряду. Тому то до Лондону, Парижу, Риму, Мадриду і т. д. призначає Вашинґтон тих людей, які є на стільки багаті, що можуть за свої власні гроші влаштувати прийняття з шампаном та кав'яром. Коротко, ті дипломати не заробляють, тільки докладають із своїх мільйонів до своєї праці.

СПРАВНІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОШТИ

Багато є всіляких жалів і нарікань на пошту, хоч би і за не завжди точну доставу „Свободи", але тим не менше трапляються і приклади її великої справности. Цими днями доставлено „Свободі" датованого з кінцем грудня м. р. листа з Польщі, в якому була друкована карточка з Польщі від „Руху" підприємства кольпортажу закордонних видань. Лист був заадресований: „Свобода", 81-83 Гренд стріт, Вінніпеґ, Ман., Канада, але тим не менше попав відразу на правильну адресу в Джерзі Сити. В архіві „Свободи" є теж один, доставлений поштою лист із Совєтського Союзу, дарма, що вся адреса на коверті зводиться до двох слів: „Свобода" — Америка.

• REAL ESTATE •

ДОМИ НА ПРОДАЖ
12-род. дім з крамницею, на 8-ій вул. Іст, за $25,000.
3-род. мур. дім біля Пелгем-бей Сабвею за $18,500.
2-род. мур дім з садом та гаражем за $18,500. — Доми дають добрий дохід.
Вигідні терміни сплати.
Дзвонити до 10 зрана 7-9 вечора
AU 1-0194

• MISCELLANEOUS •

ПОСИЛАЙТЕ ПАЧКИ СВОЇМ РІДНИМ ДО ЕВРОПИ!
Доставляємо без мита, забезпечення.
Принимаємо:
- Уживану й нову одіж
- Матеріяли, шкіру на обув'я
- Ліки й харчі.

В нашім ціннику великий вибір різних посилок з одежею і харчами.
За інформаціями пишіть:
AMERPOL ENTERPRISES
11601 Jos. Campau Ave.
(Головне бюро)
6618 Michigan Ave.
(Філія)
Detroit, Michigan
Tel. TO 8-0382

ВЖЕ ПРОДАЄТЬСЯ В ЗДА!
Щоб мати прекрасний молодий колір обличчя, уживайте справжнього
MORFOSA BEAUTY CREAM
КРЕМ ДЛЯ ОБЛИЧЧЯ
Під впливом Morfosa Beauty Cream шкіра на обличчі зм'якшується, білішає і набуває природньої краси. Крем Морфоза усуває вугрі, очищає пори і знищує висипки та прищі. Крем Морфоза звужує розширені пори, змінює шкіру і забезпечує їй привабливий молодий вигляд.
ЗАМОВЛЯЙТЕ НЕГАЙНО!
$1.35 за слоїк (2 унції) плюс 15 центів за пересилку.
NEW CASTLE LABORATORIES
Dept. A. Box 592
Toronto, Ont., Canada

✝

Ділимося з Рідними і Приятелями сумною вісткою, яка надійшла із рідних земель, що там погиб у 26 р. життя, наш Найдорожчий син і брат

сл. п. СТЕПАН РЕЙНАРОВИЧ

смертю героя. В нерівному бою із ворогом, віддав Своє життя на народнім жертівнику, якнайвищу жертву цілопалення.

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

відправляться ДНЯ 26-го СІЧНЯ 1957 р., в церкві св. Михаїла, 125 Park St., в Ню Гейвен, Конн., і церкві св. Духа, 159 N. 5th St., Бруклин, Ню Йорк, о год. 9-ій рано, на які запрошують Рідних і Приятелів — РІДНЯ.

Спи воїне, нехай вітри із широких степів України шепочуть молитву над могилою Твоєю, та умолять у Всевишнього дня Воскресення Твойого Народу, для якого Ти так страждав і помер.

В глибокому горю

батько: о. ЙОСИФ
брати: ЙОСИФ, РОМАН, ЛЕВ, АЛЕКСАНДЕР
братові: ОЛЕНА, АННА, МАРІЯ, ТЕТЯНА
братанки: ЗЕНОН, АННА, ЮРКО, АНДРІЙ

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

• BUSINESS OPPORTUNITY •

ГРОСЕРНЯ і ДЕЛІКАТЕСЕН
на продаж, добре вироблений бизнес, далеко від маркетів. Також продається гаряча кава і канапки до виносу.
За інформаціями кликати:
AL 4-5652

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

АВБУРН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 283, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 20. січня, о год. 2-ій по пол., в залі Т-ва Запорозької Січи. Просимо всіх прибути. — Г. Мільчаковський, секр.

• MISCELLANEOUS •

VILLAGE TUTOR SERVICE
Спеціяльна праця в приготуваннях до одержання громадянства — паперів і інш. Найлегші методи. Вступні вимоги до High School і College. Ґарантія успіху.
WA 5-3569

• MISCELLANEOUS •

Чудова новина
SUPER-THERM
ОЛИВА ДО ПАЛЕННЯ

Огрівайте свій дім за нижчу ціну! Новий Super-Therm це найліпша олива до огрівання, спеціяльно приготована з замітним новим додатком, що збільшує користі, що їх одержується з величезної соняшної енерґії, а які багато років тому природа вложила у нафту. Super-Therm запалюється скоро, цілком спалюється, горить чисто, дає багато тепла і щадить гроші! Починайте вживати тепер Super-Therm!

Нема більше оплат за обслугу!

Чистота і якість Super-Therm є добра до кожної печі. Якщо маєте клопіт з оливною піччю, коли піч нездатна або попсувалася ми ґарантуємо, що коли Ви нас покличите, ми зробимо всі потрібні направи без оплати.

Користайте з цієї найкращої ґарантії. Користайте з кращого огрівання по дешевшій ціні. ТЕЛЕФОНУЙТЕ ТЕПЕР ПО SUPER-THERM!
Exclusive in Hudson County at

McCONNELL
Coal & Fuel Oil Company
87 VAN HORNE ST., JERSEY CITY 4, N. J.
DElaware 3-2820

BALTIC EXPRESS CO.

200 West 72nd Street, New York 23, N. Y. — TRafalgar 7-6611

Ґарантія достави.
ПАЧКИ ДАРУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН СВІТУ З ОПЛАЧЕНИМ ТУТ МИТОМ.
Рахунки за пачки замовлені поштою висилаємо
до 24 годин
Ми не тільки обіцюємо, але виконуємо.
Висилці кожної пачки присвячується спеціяльну увагу.
Все пакується на місці. Достава триває приблизно 2 місяці; летунською поштою приблизно 2 тижні.
ПАЧКИ ВИСИЛАЄТЬСЯ ЩОДЕННО.
Переконайтеся самі.
Пишіть за каталогом цін і ближчими інформаціями.

ПІДВИЩЕНІ ДИВІДЕНДИ!

3%

РІЧНО
кредитується або виплачується два рази річно.

ПОЧИНАЮЧИ 1-го СІЧНЯ 1957

- Ощадності забезпечується до $10,000
- Гроші одержані 10-го січня процентуються від 1-го січня
- Нові конта від $1.00 вгору.

IRVING Savings
AND LOAN ASSOCIATION
126 MARKET STREET, near Main, PATERSON, N. J.
Щоденно від 9-3; і ТАКОЖ В П'ЯТНИЦЮ ВЕЧОРАМИ 6-8 год.
AT YOUR SERVICE: Savings Accounts • Christmas Club • Vacation Club Mortgage Loans • Home Improvement Loans • Travelers' Cheques • Money Orders • Collection of Gas, Electric and Telephone Bills • Safe Deposit Boxes

• RESTAURANT •

GRIPSHOLM RESTAURANT
324 E. 57th St., New York 22, N.Y.
Найкраще німецьке "Smoergasbord."
Перекуски — Коктейлі — Обіди.
Охолоджено.
PL 9-6260

• MISCELLANEOUS •

ВИПРОДАЖ МЕБЛІВ!
Chairs Formerly $89 Now $29.95
Studio Couch $29.50
Bedroom Sets Reduced 60%
Sofa beds & sofas (Foam Rubber)
Софи, фотелі, столи, зеркала й інш.
"VISIT OUR RESALE DEPT."
United, 62 E. 8 St. (B'way), N. Y.

ARROW NURSING HOME
Домашня атмосфера для старших реконвалесцентів, по операціях і хворих на серце. 24-год. проф. опіка. Реєстровані Медсестри є власн. і самі опікуються. Домаш. кухня, помір. ціни. Запрошуємо оглянути.
143-26 Quince Ave., Flushing, L. I.
IN 3-7337

Ввічлива обслуга замовлень подорожей до Европи чи деінде літаком, кораблем чи сушею. Кличте нашого відповідального відомого аґента. Жадних оплат за виповнення паперів. (Також приготов. "income tax returns")
TROY TRAVEL SERVICE
6116 5th Ave., Brooklyn, N. Y.
GE 9-6107

J. OLCINA
Артистичні Цементові Вироби. імітації дерева, фонтани, лавки, печі до спалювання.
83 Montgomery St., N. Y. C.
GR. 3-5316

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

WASHINGTON HEIGHTS FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Забезпечує конта до $10,000
Платить 3% дивіденди.
1390 St. Nicholas Ave. N. Y. C.
275 W. 231 St., Bronx, N. Y.
371 E. 149 St., Bronx, N. Y.

• MISCELLANEOUS •

ХРЕСТИ НА ФЕЛОНИ, церковні речі, фахова направа. Спеціяльна увага для клієнтів з церкви св. Юра і св. Володимира. Ґарантія.
PAUL CHARLES
191 Ave. B, NYC. CA 8-1889

За гарним чищенням і обережним усуванням плям — за найкращою обслугою. Питайте багатьох приятелів, тоді зайдіть до нас і будете вдоволені.
B & L CLEANERS
148 First Ave., New York City
AL 4-6626

ФОТЕЛЬ $4 — СОФА $8
Перерібка — наче нові, ґарантія на 10 років. Нове сильне покриття, зчіплювання пружин. Непропускальна на порох підшивка. Перерібка подушка на фотелі $5. Гумові пухкі подушки у всіх розмірах.
TU 2-5927 — ALL BOROS.

Stomach Tea (Garfo чай)
Здоровий, цілющий, приладжений з багатьох чудових зел. Заживати: одна чайна ложечка на кубок кипячої води, залишити на 15 хвил. Заживати перед сніданням або спанням — до вподоби з медом або цукром. Приносить полегшу відразу. Пишіть або телефонуйте:
GARFINKELS PHARMACY
141 Ave. A. New York City
AL 4-4993

• MISCELLANEOUS •

ДОГІДНЕ - центральне положення — помірковані ціни на обіди, прийняття, весілля, зустрічі. Найкраще накриття на великі й малі прийняття. Телефонувати:
LENOX HALL
252 E. 2nd St., New York City
GR 3-9180

C. B. Virginia, Director
Гідне похоронне заведення.
VIRGINIA FUNERAL HOME
188 Canal Street
Staten Island, N. Y.
GI 7-5590

Читайте щоденник „Свободу"

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх.
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
► У МІСТІ НЮАРКУ ВІДКРИТА НОВА ◄
КРАМНИЦЯ ДЛЯ ВИСИЛКИ ПАКУНКІВ
ДО ВСІХ КРАЇН ЕВРОПИ.
- Висилаємо поживу, нову і ношену одежу, суконні, шкіряні і текстильні вироби, медикаменти і т. п. Вишліть своїм рідним і знайомим!
- Пакунки будуть доставлені до місця призначення протягом шести тижнів. Посилки вислані повітряною поштою будуть доручуватися протягом 7-10 днів.
- Висилаючий одержить особисту посвідку від відборця пакунка. Висилки пакунків і доручення ґарантується.
- Всі посилки повнотою оплачується тут включно з митом. Той, що одержить пакунок не буде нічого доплачувати.

КАНЦЕЛЯРІЯ ВІДКРИТА КОЖНОГО ДНЯ ВІД 9-ої ГОД. РАНКУ ДО 6-ої ГОД. ВЕЧОРОМ
В СУБОТУ ВІД 9-ої РАНО до 4-ої ГОДИНИ ПОПОЛУДНІ.
PACKAGE EXPRESS CO.
314 MARKET STREET NEWARK, N. J.
Тел.: (Newark) MItchell 2-2452
Зверніть увагу на нову адресу!
(Біля Пенсилвенія станції в місті Нюарку).

ШКІРА

ВЖЕ ОПАКОВАНА! — КУПІТЬ І ШЛІТЬ ВАШИМ РІДНИМ В ЕВРОПІ.

ШКІРА на чоботи

- Купуйте прямо по гуртовій ціні. Одержите найкращу шкіру на верхи і золі, яка є в нашій країні, по гуртовій ціні.

ЗАМОВЛЯЙТЕ СПЕЦІЯЛЬНІ
ПАКУНКИ
З ШКІРОЮ
(великий розмір)
в яких є матеріяли на верхи, золі, футрівка і шкіра до викінчування. — Чорний колір.

ШКІРА НА ВИСОКІ ЧОБОТИ	Ціна шкіри, яку висилаємо до Вас	Ціна шкіри з висилкою до Европи вкл. пошт. оплату, мито і пересилку.
1 пара	$18.00	$32.00
2 пари	$25.00	$50.00
3 пари	$35.00	$67.00
4 пари	$45.00	$82.00

Ми можемо висилати спеціяльні пакунки з шкірою прямо до Европи, через аґента з дозволом в нашому місті. Ціни включають всі митні оплати, всі кошти пересилки і контролі та забезпечення ґарантії достави.
Замовляйте сьогодні або зайдіть оглянути.
ВІДКРИТО ЦІЛИЙ ДЕНЬ В СУБОТУ.
Connecticut Leather Co.
75 WINDSOR ST. HARTFORD, CONN.
Телефон: Jackson 2-2251

Найкращий дарунок для Батька, Сина, Приятелів виберете в
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул., між 2-3 Евеню)
має на складі великий вибір осінніх і зимових КАПЕЛЮХІВ від $4.95 та більше. Маємо також великий вибір фільцових велюрових капелюхів найкращої якости в різних кольорах і найновіших фасонах власного виробу та відомої марки капелюхи KNOX.
Кожний капелюх ґарантований. Куплений в нас капелюх чистимо фабричною методою.
Пригадуємо, що у нашому відділі МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ першої якости різнородні сорочки, знаної марки "JAYSON". Хто купить тепер цієї марки білу сорочку Whitehall Shirt в ціні $3.95 одержить блянкет і щасливе число в нагороду якого є жіноче мінкове футро вартости $4,000 і 99 інших вартісних нагород. Зайдіть тепер — огляньте! — Всі сорочки ґарантовані в пранні. У великому виборі також: дощевики, парасолі, імпортовані светери, кравати, шкарпетки, паски, шалики й інші замові речі.
Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи. — Даром гарні календарі на 1957 р.
—• Отворено щоденно до 8-ої веч., в суботи до 10:00 •—

УКРАЇНСЬКА ФУТРЯНА ФІРМА
виготовляє на замовлення нові футра та переробляє уживані футра по найновіших фасонах.
ЖАКЕТИ
НАКИДКИ
СТОЛІ
ПРИСТУПНІ ЦІНИ.
•
ДОГІДНІ СПЛАТИ.
КУНИЦІ
КАМІННІ
І ЛІСОВІ
МІНКИ
СОБОЛІ
J. WUJKIW, Inc.
MFG. FURRIERS
111 E. 7th ST., NEW YORK 9, N. Y. — Tel. Spring 7-8710